

Østerbro den 11. april 2023

Til Klima-, Energi- og Forsyningsudvalget!

Som medlem af afdelingsbestyrelsen i den almene boligafdeling Øbro 95, der er en del af boligorganisationen AKB København, har jeg i de seneste 10 år arbejdet med at få etableret et solcelleanlæg, der kan bidrage til at dække en del af boligafdelingens samlede elforbrug med lokal CO₂-fri elproduktion. Vi ville gerne have etableret et anlæg med større effekt end de 111 kW_p, som Københavns kommune gav byggetilladelse til i 2015 efter flere års dialog og sagsbehandling. Men arkitektoniske hensyn betød, at kommunen begrænsede anlæggets størrelse.

For på den mest effektive måde at spille sammen med netselskabet Radius' behov for fremtidig netudbygning har boligafdelingen besluttet at etablere et 80 kWh batteri, så beboerne selv kan udnytte en større del af elproduktionen fra solcellerne i sommerhalvåret og i vinterhalvåret begrænse indkøbet via elnettet i de kritiske spidslasttimer kl. 17-21. Med Radius' indførelse af Tarifmodel 3.0 er der skabt økonomiske incitamenter til denne beslutning, fordi en del af batteriinvesteringen kan kompenseres med besparelser på den dyre spidslasttarif i vinterhalvåret. Det er afdelingsbestyrelsens strategi at udbygge batterikapaciteten til det tredobbelte, hvis driften af 80 kWh-batteriet lev er op til vores forventninger, så indkøb i de kritiske spidslasttimer stort set kan undgås til gavn for en omkostningseffektiv drift af Radius' distributionsnet. Med en større batterikapacitet vil det også være muligt at forsyne lokale ladestandere, så beboerne motiveres til i større omfang at anskaffe elbiler, ligesom sådanne ladestandere kan styres efter passende hensyn til belastningen i det lokale distributionsnet, f.eks. ved at blokere opladning i spidslast-timer.

Når det har været muligt at etablere og drive et solcelleanlæg på beboerøkonomisk rimelige vilkår, selv om anlægget er etableret helt uden offentlige tilskud, hænger det dels sammen med, at solcelleanlægget blev etableret i tilknytning til en tagrenovering, så der ikke skulle betales særskilt for stillads, dels at Øbro 95 består af én kompakt bygning med en fælles tilslutning til distributionsnettet. Det har betydet, at anlægget har kunnet etableres bag ét fælles afregningspunkt (hovedafregningsmåler og produktionsmåler) og på det grundlag opereres som ét fælles anlæg, hvor beboerne har delt både udgifter og indtægter/besparelser proportionalt. Det forekommer mig at være en organisering, der er til gavn for både beboerne, netselskabet og den grønne omstilling generelt.

Jeg har siden 2014 forsøgt at bruge mine konkrete erfaringer fra Øbro 95 til at bistå andre almene boligafdelinger med at tilrettelægge lignende projekter til gavn for realiseringen af den danske klimamålsætning om 70 procent reduktion af drivhusgasserne i 2030. Det er sket i et samarbejde med bl.a. COWI. Her er vi imidlertid stødt på en række barrierer og restriktioner, der har gjort det både mere kompliceret, dyrere og uoverskueligt for beboerne at etablere sådanne anlæg, end det teknisk har været nødvendigt. Anlæg i samme boligafdeling er krævet opdelt i ganske små anlæg, f.eks. 3 anlæg for 8 boliger i et pilotområde i boligafdelingen Hedelyngen i Herlev og 18 anlæg i et pilotområde i Silergården i Brøndby Strand med 149 boliger.

Årsagen til sådanne fordyrende opsplittingskrav er efter min vurdering bl.a. nogle uklare definitioner i både elforsyningsloven og de bekendtgørelser, som Energistyrelsen efterfølgende har udstedt. Der er f.eks. uklarheder omkring definitionen på "en elkunde" set i forhold til en "elforbruger".

Der hersker tilsyneladende en del forvirring i Energistyrelsen og Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet om, hvilken betegnelse der bør bruges for at betegne en person med et aftagenummer, der forbruger elektricitet. I en lovændring fra 28. december 2021 bliver "elforbruger" ændret til "elkunde", men med L37 foreslås denne ændring tilbageført. Umiddelbart kan man undre sig over, at der bruges ressourcer på sådanne terminologiske øvelser. Men måske har disse sproglige forskydninger i Energistyrelsens optik en reel betydning. Det er bare svært som borger at gennemskue, hvad der rent faktisk ligger bag.

I den samme lovændring fra 28. december 2021 indføres følgende definition: »13) *Elkunde*: En fysisk eller juridisk person, der råder over et aftagenummer.« I relation til de konkrete forhold i boligafdelingen Øbro 95, der kun har ét aftagenummer, må det vel betyde, at Øbro 95 som boligafdeling er at betragte som "én elkunde", der med forslagene i L37 nu skal betegnes som "elforbruger". Men jeg kan som beskrevet ikke gennemskue, om L37's terminologiske øvelse vil få en konkret konsekvens for den måde, som vi har organiseret os med vores solcelleanlæg på.

I arbejdet med L37 er der således stillet forslag om at erstatte "elkunde" med "elforbruger", f.eks. i § 5, nr. 9, men i lovbemærkningerne benyttes fortsat begge ord, uden at det på nogen måde gøres klart, hvad der reelt er forskel på elkunde og elforbruger. Jeg har selv i forbindelse med det netop gennemførte valg af forbrugerrepræsentanter til Radius' bestyrelse oplevet, at jeg ikke kunne stemme, fordi Øbro 95 er registreret som "forbruger", hvorfor jeg ikke kunne anvende mit personlige Mit-ID til at stemme, fordi jeg alene har en bilmåler og ikke et selvstændigt aftagenummer.

En tilsvarende sproglig uklarhed gælder begrebet "sammenhængende bygninger". Det er så upræcist et begreb, at det formentlig i praksis bliver overladt til enten Energistyrelsen i nye bekendtgørelser eller til de lokale netselskabers egen fortolkning. I den almene boligsektor vil vi umiddelbart opfatte en boligafdeling med flere fysisk adskilte boligblokke som "sammenhængende bygninger", men jeg har som projektdeltager i et F&U-projekt i ELFORSK-programmet oplevet, at Radius vil kræve en eller anden fysisk forbindelse mellem bygninger, f.eks. en fælles kældergang eller lignende, for at anerkende, at der kan etableres én fysisk tilslutning til elnettet fra "sammenhængende bygninger".

Det vil være meget befordrende for klimaengagerede borgere, hvis KEF-udvalget kan få fjernet sådanne sproglige uklarheder.

Endelig er jeg noget usikker på, hvordan formuleringen i Bekendtgørelse 1069 af 30. maj 2021 om borgerenergifællesskaber og VE-fællesskaber m.v., § 12, stk. 1 skal forstås. Stk. 1 lyder således: "Et VE-fællesskab og et borgerenergifællesskab kan, inden for VE-fællesskabet og borgerenergifællesskabet via det kollektive net, foranstalte deling af elektricitet, der produceres på de af VE-fællesskabet og borgerenergifællesskabet ejede elproduktionsanlæg, eller på elproduktionsanlæg ejet af deltagere eller kapitalejere, i VE-fællesskabet og borgerenergifællesskabet."

Hvis denne formulering indebærer, at et energifællesskab skal sende den elektricitet, som produceres på fællesskabets solcelleanlæg eller vindmølle, ud på det lokale distributionsnet som betingelse for efterfølgende at kunne dele elektriciteten indbyrdes, giver det efter min vurdering slet ingen mening. Ideen med at etablere lokale energifællesskaber er jo netop at tilskynde klimabevidste borgere til at gå sammen om at producere lokal klimavenlig elektricitet, så der opnås den bedst mulige sammenhæng både geografisk og tidsmæssigt mellem VE-produktion og elforbrug.

For elsystemet/netselskaberne er det en fordel, hvis så stor en del af elforbruget som muligt kan holdes ude af elnettet, når det produceres samme sted, som forbruget finder sted, og derfor ikke bidrager til den belastning af elnettene, som risikerer at medføre behov for store milliardinvesteringer, hvis ikke det lykkes at udvikle metoder til at fremme fleksibilitet i slutforbruget og/eller lokale fællesskabers indkøb af elektricitet via elnettet.

I de demonstrationsprojekter, som jeg har været med til at fremme i samarbejde med bl.a. COWI, har vi anbefalet at supplere solcelleanlæg med stationære batterilagre, fordi det giver almene boligafdelinger en mulighed for at gøre deres elindkøb mere fleksible ved at købe el i timer med relativt lavt forbrug (og lav spotpris og nettarif), så der skal købes mindre via elnettet i de kritiske spidslast-timer kl. 17-21. I denne sammenhæng må formuleringen i § 12, stk. 1 være direkte kontraproduktiv, når det gøres til en forudsætning for at kunne få lov at dele sin egenproducerede elektricitet, at produktionen først har skullet ud på elnettet og skabe øget belastning.

Mere generelt vil jeg påpege, at L37 indeholder flere bestemmelser, der giver klima-, energi- og forsyningsministeren (og det vil vel i praksis sige Energistyrelsen) meget vidtgående beføjelser til at fastsætte "nærmere regler". Jeg vil på baggrund af de forslag til bekendtgørelser om bl.a. interne elektricitetsforbindelser og VE-egenforbrugere, som Energistyrelsen sendte i høring den 30. september med høringsfrist den 4. november, opfordre KEF-udvalget til at holde fokus på denne meget vidtgående implementering af ændringerne i elforsyningsloven, som følger efter vedtagelsen af L37.

Til orientering for KEF-udvalget har jeg som bilag til dette notat indsat et uddrag af det høringsnotat, som jeg sendte til Energistyrelsen den 3. november 2022, og som jeg stadig ikke har fået nogen reaktion på.

Med venlig hilsen

Steen Hartvig Jacobsen, Østerbrogade 95, 1.th., 21000 København Ø. E-mail:
steen.hartvig.jacobsen@gmail.com, tlf: 40 13 44 84

Bilag: Se næste side

Bilag: Uddrag af hørings svar til Energistyrelsen den 3. november 2022

Det har været forventningen på baggrund af en længerevarende dialog mellem aktører inden for energifællesskaber og KEF-udvalgets medlemmer, at nye bekendtgørelser ville gøre det lettere for deltagere i energifællesskaber at dele den egenproducerede elektricitet på brugerøkonomisk rimelige vilkår. Men med formuleringerne i §§ 4 og 5 i bekendtgørelse om interne elektricitetsforbindelser ser det ud til, at den uklare retstilstand fortsætter, eftersom der ikke er foreslået ændringer i bekendtgørelse 1069. Der er især tvivl om fortolkningen af begreber som "elkunde", "bygning" og "forbrugssted", jfr. mine efterfølgende konkrete spørgsmål.

Der er derfor en betydelig risiko for, at den fortsatte grønne omstilling primært bliver en opgave for de store energiselskaber og developere, der er organiseret i Green Power Denmark, der tydeligvis har fået stor indflydelse på formuleringerne i de to bekendtgørelses-udkast. Det vil efter min vurdering medføre, at den grønne omstilling bliver samfundsøkonomisk mere omkostningskrævende, og at et stort potentiale for etablering af lokal grøn elproduktion uden behov for statstilskud vil forblive uudnyttet til skade for realiseringen af klimalovens målsætning om en 70 % reduktion i udledning af klimagasser frem til 2030.

Det principielle spørgsmål, som jeg stillede til Energistyrelsen den 24. oktober, har følgende ordlyd:

En almen boligafdeling eller en privat andelsboligforening, der har flere fysiske tilslutninger (kabelskabe eller "gravstene") til det offentlige elnet, og som evt. er placeret på flere forskellige matrikler, men med en tæt geografisk sammenhæng (det gælder for stort set alle almene boligafdelinger), beslutter at etablere en fælles elforsyning (hovedmåler/bimåler-ordning med ét nyt fælles aftagenummer). Formålet hermed er at kunne dele egenproduktion fra solceller i boligafdelingen og supplerende fælles elindkøb fra en elleverandør. Med en sådan ordning oprettes én fælles hovedafregningsmåler med ét enkelt aftagenummer (til afregning med den valgte elleverandør) og en produktionsmåler (til registrering af elproduktion fra solcelleanlægget), og boligafdelingen får status som én elkunde (VE-egenforbruger).

Spørgsmålet i tilknytning til de to bekendtgørelsesudkast fra Energistyrelsen om hhv. interne elektricitetsforbindelser og VE-egenforbrugere er, om boligafdelingen så vil være at betragte som én elkunde, der med den nye bekendtgørelse får ret til at etablere interne elforbindelser, der benyttes til at dele både den egenproducerede el og det fælles supplerende elkøb fra elleverandøren, jfr. udkastets §§ 4 og 5. Det skal præciseres, at boligafdelingen vil være indstillet på selv at finansiere etablering af nye interne net, der sikrer den bedst mulige deling af den samlede elforsyning (både egenproduktion og fælles elindkøb). Når boligafdelingens beboere deler den egenproducerede elektricitet bag den fælles nye hovedafregningsmåler, forudsættes det, at beboerne hverken skal betale nettarif eller elafgift, men alene rådighedstarif af den egenproducerede elektricitet, også når den evt. har været lagret i et batteri bag hovedafregningsmåleren.

Udover behov for at få et svar på ovenstående principielle spørgsmål rejser de to udkast nogle fortolkningsmæssige udfordringer, som det er vigtigt at få afklaret inden udstedelsen af de endelige bekendtgørelser:

1. Der er behov for at få en entydig definition på begrebet "elkunde". I bekendtgørelsen om interne elektricitetsforbindelser er elkunden defineret som en "fysisk eller juridisk person, der råder over et aftagenummer og aftager elektricitet på dette". Vil en almen boligafdeling eller en privat andelsboligforening, der vedtager at etablere et hoved/bimålersystem til fordeling og afregning af egenproduceret elektricitet, f.eks. fra et solcelleanlæg, og fælles supplerende el-indkøb fra en elleverandør, i bekendtgørelsens forstand være at betragte som "én elkunde", fordi boligafdelingen/andelsboligforeningen kun har ét fælles aftagenummer, mens beboerne alene råder over en bimåler til intern afregning?

Det er vigtigt at få afklaret, fordi det i bekendtgørelse 1069 af 30/05/2021 fremgår, at deling af elektricitet i et VE-fællesskab eller et borgerenergifællesskab skal ske "via det kollektive net" (§ 12, stk. 1), og at deltagerne ifølge § 12, stk. 3 i så fald skal betale "gældende nettariffer og afgifter". Med de seneste forhøjelser af nettarifferne efter Tarifmodel 3.0 vil et sådant betalingskrav undergrave driftsøkonomien i egenproducerende anlæg med tilhørende batterilager. Hvis bestemmelsen i § 12 fastholdes, vil det efter min vurdering være udtryk for "diskriminerende eller uforholdsmæssige procedurer og gebyrer og netgebyrer, som ikke afspejler omkostningerne", som VE-egenforbrugere ifølge udkast til bekendtgørelse ikke skal være underlagt.

Det forekommer også at være i strid med § 16 i bekendtgørelse 1069, hvor tarifieringen af VE-fællesskabers og borgerenergifællesskabers brug af nettet skal tage hensyn til fordelene for netselskabet af disse fællesskabers brug af nettet. Et egetforbrug af solcelleproduceret elektricitet og – ikke mindst – en dynamisk drift af et tilknyttet batterilager med stærkt reduceret elindkøb i spidslasttimer rummer jo betydelige fordele for netselskabets drift af distributionsnettet. Jeg vurderer, at der mangler fuld overensstemmelse mellem nogle centrale bestemmelser og definitioner i de tre bekendtgørelser.

2. Det er også vigtigt at få en klar definition af begrebet "én bygning", der benyttes i bekendtgørelsen om interne elektricitetsforbindelser § 5. Mange almene boligafdelinger og private andelsboligforeninger består af flere fysisk selvstændige bygninger, selv om de udgør en økonomisk samlet enhed. I bekendtgørelsens § 2, pkt. 3 defineres "forbrugssted" bl.a. som et punkt, "hvorfra der aftages elektricitet ... til sammenhængende bygninger fordelt på flere matrikelnumre med kun én forbruger af elektricitet". Det forekommer, at der ikke er sammenhæng mellem disse definitioner.

Det fører til mit andet spørgsmål, der vedrører den sondring mellem elkundens rettigheder til at bruge interne elektricitetsforbindelser til deling af elindkøb fra nettet (§ 4) og til deling af egenproduceret elektricitet (§ 5), hvor det fremgår, at det kan ske "inden for én bygning med et eller flere aftagenumre". Hvorfor skal der ifølge Energistyrelsen gælde mere restriktive regler for deling af egenproduceret elektricitet (§ 5) end for deling af fælles elindkøb fra nettet (§ 4)?

I Energistyrelsens svar til mig den 27. oktober skrives der bl.a.: "*Kort opridset anses transport af el mellem flere elforbrugere for at være distribution. Det vil også gælde for fysisk deling af el mellem deltagerne i et energifællesskab.*" Og senere hedder det: "*En intern elektricitetsforbindelse kan derfor som foreslået i bekendtgørelsen kun bruges af en enkelt elkunde, og kan ikke anvendes til distribution af elektricitet mellem flere forbrugere (som fx deltager i et energifællesskab).*"

En "elkunde" defineres i bekendtgørelsen som en person, der "råder over et aftagenummer og aftager elektricitet på dette". Hvordan kan deling af elektricitet mellem beboere, der afregner deres elforbrug i fællesskab bag én afregningsmåler med ét aftagenummer, og som derfor må betragtes som én elkunde, være omfattet af kravet om at bruge det kollektive distributionsnet til indbyrdes deling med de negative driftsøkonomiske konsekvenser, som dette vil få for solcelleanlæg med batterilager?

Generelt efterlader de to udkast til bekendtgørelser om hhv. interne elektricitetsforbindelser og VE-egenforbrugere derfor et indtryk af, at Energistyrelsen fortsat forholder sig mere negativt og restriktivt til implementeringen af EU-lovgivning om energifællesskaber, end tilkendegivet af KEF-udvalgets medlemmer under den langvarige dialog, som udvalget har haft med de aktive aktører inden for lokal grøn omstilling i boligsektoren. Jeg håber dog, at Energistyrelsen i sit høringsnotat vil åbne for en mere rimelig håndtering af lokal grøn omstilling, end det kommer til udtryk i de to udkast. En fortsat restriktiv implementering i strid med intentionerne bag EU-lovgivningen vil afskære Danmark fra at udnytte det store potentiale for grøn elproduktion i boligsektoren og på den baggrund gøre den vigtige grønne omstilling mere omkostningskrævende end nødvendigt.

Jeg har skrevet dette høringsvar som beboervalgt bestyrelsesmedlem i AKB Københavns afdeling Øbro 95, der har haft et solcelleanlæg i drift siden juli 2016, og som en selvstændig konsulent, der siden 2014 har bistået almene boligafdelinger med at planlægge og realisere solcelleanlæg med tilhørende batterilager.

Med venlig hilsen

Steen Hartvig Jacobsen, Østerbrogade 95, 1.th., 2100 København Ø.

Tlf: 40 13 44 84, e-mail: steen.hartvig.jacobsen@gmail.com eller steen@hartvig.com